

Aranka György könyvtáráról.

Aranka György a marosvásárhelyi kir. tábla ülnöke, mint tudományt kedvelő és művelő tette magát ismeretessé irodalomtörténetünkben. Ő volt megalapítója és titkára az Erdélyi Nyelvvelő Társaságnak, mely a XVIII. század utolsó évtizedében szépen működött és több jeles munkát adott ki. E társaságnak főként a Teleki grófok voltak főbb támogatói, köztük *Sámuel*, az erdélyi kancellár, a marosvásárhelyi Teleki-könyvtár megalapítója, († 1822), fia *Domokos*, kir. táblai ülnök, ki magyar- és erdélyországi útazásait leírta, († 1798), *József* koronaőr († 1796). Érdekes levelezésük maradt fenn Aranka Györggyel.

A gr. Teleki-család más ágának tagjaival is baráti viszonyban állott *Aranka s Imre* gróf (kir. táblai ülnök) a hosszúfalusi gazdag könyvtár alapítója megvette Aranka nagybecsű könyvtárát, 1811-ben.

A hirtelen közbejött pénzürték leszállítás (devaluatio) megzavarta e vásárlás lebonyolítását.

E könyvvásárlásról szól az alábbi két levél, illetőleg följegyzés, melyet irodalomtörténeti érdekessége közlésre érdemesít.

I.

Gr. Teleki Imre levele Arankához könyvtára megvételéről.

Kolosvár 5. Marz. 1811.

Méltóságos Tábla Biró Ur!

Különösen jó Mlts Uram!

Tudta azt az én barátom *Konnert*, hogy én a' szép könyvekbe és régi gyűjteményekbe mindenek felett gyönyörködöm, a' midőn a Mlgs Urral egy egyezésre lépett, melyet én mindenekbe helybe hagyok: meg vallom, hogy ezen vásárral tökéletesen meg vagyok elégedve. De nagyobb öröme gerjeszt azon gondolat, hogy néhai édes Atyámnak legrégebb, és kedvesebb barátja, a' kit én is különösen tisztetek, érdemesnek tartott arra, hogy ezen sok szép, hosszú idővel, és nagy bajjal szerzett becses gyűjtemény réám maradjon. Nem fogom azt háládatlan szívvel bírni; fenn léssz a' Méltóságos Ur emlékezete előttem, melly arra serkent, hogy ember társaimnak, hazámfiainak azon az úton is szolgáljuk, a' melyen a' Mlgs Ur a' tudományokat kedvellőnek szereteteket és szíveket elnyerte, és

magának a' pallérozott világ előtt hírt, és nevet szerzett. Fogadja el a' Mlgs Ur szives köszönetemet, a' midőn magamat házamnépével együtt szives indulatában ajánlanám, megkülönbözött tisztelettel állandóul maradtam

a' Mlgs Urnak

alázatos szolgálja

Teleki Imre.

II.

Aranka György feljegyzése könyvtára megvételéről.

A dolog leírása.

Ao. 1811. febr. 10-dik napján m. Gr. Teleki Imreoh úrral a Gr. plenipotentiáriusa Konnert István által megyek ilyen állandó kötésre 100 arany kötés alatt.

1-o. Én lekötöm s eladom minden könyv és írásbeli gyűjteményeimet a Grófnak négyezer ötszáz Rfl.-ban.

2-o. Konnert úr a Gr. képében abból megád nékem előre mindjárt akkor 500 Rfl.-ot s én felveszem.

3-o. Úgy egyezünk, hogy azon esztendőbe Sz.-György nap táján a Gr. maga emberit küldi s én is az enyémet melléje adván, minden írásokat s könyveket számba veszünk s lajstromba íratjuk és attól fogva a Gróf azoknak tulajdonosa leszen, de úgy 4., hogy én a mikre szükségem leszen, azokat megtarthassam 1813-beli Sz.-György napig; akkor pedig mindent adjak által; a Gróf is a hátralévő summát megadván, addig pedig interesezvéen.

5-o. Ezen az esztendőn elkezdve a Gróf a mig élek mind addig esztendőnként egy-egy általag jó ürmös bort fog küldeni nekem. E' megesvéen, mi történik?

1-o. Mindjárt akkor Mart. 15.-én a bánko czédula leszállítódik ötöd része becsére. Ezért

2-o. Írok mind a Grófnak, mind a Nagy Asszony ó Mlgának, hogy én magamat a jó pénzhez tartom s ha a Grófnak nem tetszik, az egyezést felmondom a felvett 500 Rf. bankó czédulát akár in specie, akár in nominali valore in Rf. 100 visszaadván, de máig nem veszek választ. Azonban

3-o. Eljő Sz.-György napja, a Gr. a contractus szerént nem küldi emberét a registratióra. Hasonlóképen

4-o. Eljő a szüret s az ürmös bor kimarad. Egyszóval a Gr. írás nélkül acceptálja az én felmondásomat, de én mind várván a választ, az alatt az előre felvett 100 Rf. máig nálam marad. Már most

5-o. Én a Konnert úrral kötött egyezést úgy nézvéen, mint elenyésztet mindkét részről; az ó Mlgs.-a nálam lévő pénzt, mely már 100 Rf.-tá változott, tisztelettel visszaküldöm ó Mlgs.-ának;